

Dr. J. WOLFF, *Die Lehre von der Krebskrankheit*. Uitg. FISCHER, Jena, 1929. I. Deel, 2de druk. Prijs: 38 M. geb. 44 M.

Bij een hoofdstuk van onze wetenschap, dat nog zoo weinig af is als dat van de gezwellen in het algemeen en de kwaadaardige gezwellen in het bijzonder, is niet te verwachten, dat de behoefte aan een geschiedenis van dat onderdeel zeer groot is. En toch ligt thans de herdruk van het eerste deel van het bekende handboek (in 4 deelen) van J. WOLFF voor ons. Bijna 25 jaren zijn sinds den eersten druk verstreken. In dit eerste deel wordt de geschiedenis van den kanker, vooral ook wat aangaat de aetiologie, zeer volledig behandeld. Het boek is geheel up-to-date, dat wil zeggen, dat ook recente onderzoekingen er in vermeld staan. Daardoor heeft het boek iets tweeslachtigs. Immers, neemt men het begrip geschiedenis ruim en rekent men er toe alles wat geweest is, dan ontaardt het boek dus van een reëel historisch boek tot een min of meer volledige encyclopaedie, naarmate men den modernen tijd nadert. Rekent men echter tot de geschiedenis van een vak alleen die feiten, die in het tijdsbestek, waarin zij voorvielen, om een of andere reden van zeer bijzondere beteekenis zijn geweest, dan blijft het boek geschiedenisboek tot op het heden. De opzet van het boek is meer in overeenstemming met de laatste opvatting, ofschoon — vooral wat de parasitaire aetiologie aangaat — de schrijver wel buitengewoon volledig is en het boek, wat deze hoofdstukken betreft, welhaast een encyclopaedische volledigheid nastreeft. Voor ieder, die zich snel en goed wil oriënteren in de opvattingen in den loop der tijden over een of andere kankertheorie, — ook voor den modernen onderzoeker kan dit van beteekenis zijn — blijft het een uitstekend standaardwerk.

H. T. DEELMAN.

A. MAGNUS—LEVY, *Von Basen und Säuren beim kranken Menschen*. THIEME, Leipzig. Prijs: 2 M.

De wijze, waarop de zuurgraad van het bloed geregeld wordt en de mechanismes, die een duidelijke verandering ervan voorkómen, zijn het onderwerp geweest van vele onderzoekingen. Deze hebben in de vaak zeer ingewikkelde physico-chemische processen, die daarbij voorkomen, een betrekkelijk duidelijk inzicht gegeven. De praktische beteekenis ervan voor de kliniek is echter nog niet zeer groot, al hebben zij wel de pathogenesis van enkele verschijnselen duidelijk gemaakt.

In een voordracht, bij de herdenking van LEYDEN gehouden, heeft MAGNUS LEVY de beteekenis en het nut van deze onderzoekingen duidelijk gemaakt en in het kort de reguleeringsmechanismes besproken, die het lichaam gebruikt om zich tegen overmatige zuur- of alcaliproductie te beschermen; de diabetische en de nephritische acidosis, de nephrotische ammoniakproductie en de grondstoffen, waaruit de zuren en alcaliën worden gemaakt, zijn in het kort behandeld.

Degene, die minder belang stelt in de theoretische grondslagen van deze mechanismes, maar meer in het nut dat de kliniek erbij

heeft, vindt in deze brochure een duidelijk overzicht van de vraagstukken, waarom het hier gaat.

Natuurlijk kan in zoo'n kort bestek daar maar zeer oppervlakkig op worden ingegaan, maar de schrijver is er ongetwijfeld in geslaagd den tegenwoordigen stand van dit onderwerp duidelijk uiteen te zetten.

H. J. G. WYERS.

Dr. KURT KLARE und Dr. KNÜSLI, *Röntgenatlas der Lungentuberkulose des Kindesalters*. Zweite Auflage 1929, Leipzig, Verlag von CURT KABITZSCH. Prijs 11 M., geb. 12.80 M.

Met 55 goed gereproduceerde en voor het meerendeel zeer duidelijke Röntgenphoto's wordt door de schrijvers een beeld gegeven van de ontwikkeling van de longtuberculose bij kinderen.

De leeftijdsgrens wordt door hen vrij hoog gesteld, waardoor het voordeel verkregen is, dat ook tal van beelden konden opgenomen worden, die men bij kinderen beneden 12 jaar veel zeldzamer ziet dan bij oudere kinderen.

Aan zeer hoge eischen van techniek voldoen de beelden niet. Met de allermooiste toestellen kan men meer helderheid en meer contrast verkrijgen. Maar misschien mag men hierin een voordeel zien, omdat het meerendeel der geneeskundigen, die Röntgenphoto's interpreteren moeten, veeleer Röntgenogrammen te zien krijgt, die op de in den atlas afgebeelde gelijken, dan de betere photo's, die de allerbest toegeruste Röntgenoloog op het oogenblik geven kan.

Het behoeft wel niet gezegd te worden, dat in de terminologie Duitse begrippen tot uiting komen en dat misschien wat meer dan verantwoord is, gesproken is over „primär" aandoeningen.

Intusschen is nauwkeurige bestudeering van tekst en afbeeldingen voor elken arts van groot nut en zal voor hem, die tot het visueele type behoort, de bestudeering van een uitgebreide theoretische uiteenzetting kunnen vervangen.

E. GORTER.

C. U. ARIENS KAPPERS, M. D. Amsterdam, D. Sc. Yale-University, *The evolution of the nervous system in invertebrates, vertebrates and in men*. Haarlem 1929, de Erven BOHN. Prijs: f 8.75 ing. f 10.— geb.

Toen ik, ongeveer een jaar geleden, een aankondiging (*N. T. v. G.* 1929, II, 4531) schreef van de inaugureele rede door prof. ARIENS KAPPERS gehouden ter gelegenheid van de aanvaarding van zijn hoogleeraars-ambt te Amsterdam, vermoedde ik niet, dat de schrijver daarin een overzicht gaf van een, nieuw, door hem geschreven boek. Onder den hierboven vermelden titel is intusschen dit boek thans verschenen.

De ontwikkeling van het zenuwstelsel wordt daarin uitsluitend behandeld van het gezichtspunt der vergelijkende ontleedkunde. In hoofdzaak heeft het een phylogenetische strekking. De ontwikkeling van embryonen, de ontogenese wordt daarin ternauwernood aangeroerd.